СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVII. Ч. 177. Джерзи Сіті, Н. Дж., середа, 31. липня, 1929. VOL. XXXVII. No. 177. Jersey City, N. J., Wednesday, July 31, 1929. THREE CENTS.

ОРГАНІЗУЄТЬСЯ ВЕЛИТЕНСЬКА ФАРМЕРСЬКА КООПЕРАТИВА

МАЄ ОБЄДНУВАТИ ДВА МІЛІОНИ ФАРМЕРІВ.

БЕТОН РУЖ, Луїзіяна, 30. лепня. — У Луїзіянському університеті відбулася конференція фармерів для заложення нової фармерської організації, яка має обєднувати фармерів ріжних частин краю, ріжних родів рільництва та з ріжних кооперативних організацій. Організація має називатися Краєва Палата Рільничих Кооператив. Буде вона мати до двох міліонів членів.

Конференцію почав промовою секретар рільництва Гайд. Він висказувався з признанием для праці Гувера коло обєднання фармерів. Підносив далі потребу вправних і вірних провідників для рільництва. Ціллю організації має бути збільшенне сили фармерів у торговлі. Досягнути се можуть, як підприємці, тільки організацією.

ГУВЕР ОТВИРАЄ ПРАЦЮ КОЛО СТУДІЮВАННЯ ДИТИНИ.

ПЕРШІ ЗБОРИ КОНФЕРЕНЦІЇ ДОБРОБУТУ ДИТИНИ.

ВАШИНГТОН, 30. липня. — Вчора відбулися тут вступні збори Конференції Діточого Добробуту. Почав збори президент Гувер, вказуючи на потребу студіювання дитини та її питань і підносячи потребу державної допомоги для сеї праці.

Гувер говорив про потребу вироблення пляну розвою добробуту дитини, опертого на здоровому розумі.

ХТО ВИНУВАТИЙ ЗА ВЯЗНИЧНІ ЗАВОРУШЕННЯ?

ГУБЕРНАТОР ВИНУЄ ЗА ОСТРІ ЗАКОНИ.

ҐВАЙГОЛ, Ню Йорк, 30. липня. —На основі рапорту про заворушення в вязниці в Оборні стейтовий ґубернатор Рузвелт заявив, що на його думку головним виновником сих заворушень є відомий нюйорський стейтовий закон Бомеса, котрий завів ріжні заостреня проти злочинців і вязників.

Ґубернатор заповів, що він розгляне факти бунту вязнів та постарається, щоби вязні не були так здушені. Він задумує теж перестудіювати стейтовий карний закон та запропонувати в ньому ріжні змі[...]

ЛЕТУНИ ВЖЕ ПЕРЕЛЕТІЛИ 400 ГОДИН.

ЇХ КОНКУРЕНТИ ПОГИБЛИ.

СТ. ЛУЇС, Мезуре, 30. липня. — Дейл Джексон і Форест Обрайн покінчили вчора в 10. год. 17 мінут вечером 400 годин свого безперервного лету. Вони літають далі.

В їх леті є не тільки витревалість, але й відвага, як се видно з того, що вони літають далі, хоча зполудня довідалися про смерть своїх конкурентів, капітана Криктона й Гофленда, які хотіли побити їх рекорд та вже літали безперервно цілий тиждень. Літали вони в Минеаполисі. Вчора над ранком, коли Гофленд мав почати свій відпочинок, літак наґло впав ка землю. Криктон загинув на місці, а Гофленд був важко поранений. Його відставлено до шпиталя, але він скоро помер.

Загалом учорашний день був богатий на летничі випадки. У Блек Джеку, недалеко відсіля, загинули два молоді нюйорські летуни, які там пробували свій літак. У лісі коло міста Ешленда, в стейті Мейн, загинув летун Персі Снов. а його син дістав тяжкі ушкодження тіла, як їх літак упав у лісі на дерева.

ПОЧАТОК ҐАСТОНІЙСЬКОГО ПРОЦЕСУ.

ОБЖАЛОВАНІ ХОЧУТЬ СУДУ В ИНШОМУ МІСЦІ.

ҐАСТОНІЯ, Норт Каролайна, 30. липня. — Вчора почалася в місцевому стейтовому суді розправа проти 16 осіб, обжалованих за заговір убити начальника поліції О. Ф. Ейдерголда з Ґастонії.

Ейдерголд загинув дня 7 червня підчас подій, які виникли наслідком страйку в місцевій ткацькій фабриці. Обжаловані майже всі молоді люде, по більшости люде, не звязані з ткацькими фабриками. Майже всі вони комуністи.

Аквокати обжалованих виступили на вчорашній розправі з домаганнем, щоби суд дозволив перенести розправу в инше місце; внесенне своє адвокати мотивували тим, що ціла Ґастонія пересякла ненавистю до комуністів і юнійного руху та що про безсторонний розгляд справи не може бути й мови. Підчас своєї промови головний адвокат обжалованих показав на 9 адвокатів, дібраних державною прокураторією до помочі, та назвав їх усіх оборонцями ткацьких фабрикантів. Прокураторові оборонці опісля протестували, що вони заступають тільки стейт, а не підприємців.

Суд узяв внесок адвокатів обжалованих під увагу. Сподіються відкинення внеску.

КОЛИСКА ЛЮДСТВА МАЄ БУТИ В ПІВДЕННІЙ АФРИЦІ.

НЮ ЙОРК, 30. липня. — Алонсо Понд, асистент куратора Лоґанського Музею в Белойті, в стейті Висканзин, заявляє, що роблені ним археольогічні розсліди в Африці переконали його, що колискою людства треба вважати південну Африку.

Там він найшов кістяки людей, що жили яких 20,000 літ тому. Звідти люде еміґрували наперед до середної й північної Африки, а відтак до Европи й Азії.

ЗАЧИСЛЯЄ ПРОГИБІЦІЮ МІЖ КРАЄВІ НЕЩАСТЯ.

ВАШИНГТОН, 30. липня. — У своїй розмові з ґазетярами відомий американський письменник і гуморист Ервин С. Коб, предсідатель товариства авторів і артистів, зарахував прогибіцію між національні нещастя Америки.

Він висмівав прогибіційників за те, що вони називають прогибіцію знеслим експериментом. Коли так, говорив Коб, то чому не назвати знеслим експериментом повени або пожару?

ВЕЛИКА СПЕКА.

День 28. липня ц. р. приніс найвищу спеку в Ню Йорку. Температура осягнула 92° (Фаренгайта). Міліони людей шукали собі порятунку поза містом та на березі океану. Занотовано лише дві смерти від спеки. Зате втопилося підчас купання біля Ню Йорку 7 людей, та кілька душ захворіло від соняшного удару.

АРЕШТУВАЛИ ЗА КРИТИКУ КОРОЛЕВОЇ.

Визначний румунський журналіст Філіпеску арештований за образу королевої Марії. Він у своїй ґазеті видрукував артикул, у якому пригадав поїздку королевої по Америці й незаплачені нею рахунки. Крім того він посуджував королеву Марію за її любов до мандрівок, які дуже дорого коштують румунську державу. По арешті він заявив, що жадного слова з написаного не спростує.

ЖЕРТВИ ГРОМУ.

В Бечів (Путна), Румунія, убив грім дві жінки. Вони працювали в полі й скрилися під деревом.

ЗГОРІЛО ПЯТЬ ТИСЯЧ ПАР КАЛЬОШІВ.

У Варшаві згоріла в ночи найбільша фабрика кальошів. В складі находилося поверх 5,000 пар кальошів.

НЕРВОВЕ ПОКОЛІННЯ.

У Карльштадт кинулась під поїзд 15-літня ґімназистка А. Розман у розпуці, що не була... відзначаючою. Їй перешкодила у цьому нота з німецької мови „достаточно". Одночасно друга 17-літня учениця пробувала також покінчити самогубством по причині лихого свідоцтва.

ДІЯМАНТОВА КРАДІЖ

Париж має нову сензацію, а поліція та детективи нове завдання, за якого виконання можна дістати гарну нагороду 40,000 фр. Щез один із найкращих діямантів Франції, який кілька літ тому подарував на шлюбний дарунок представник одного із найстарших графських родів ґр. Сеґор, що оженився з одною із найвизначніших французьких акторок, Сесіль Сорель. Минулого тижня графська пара мала перепровадитись до нової віллі на Елізейських Полях. Усі меблі, вся обстановка, та вартісні предмети ждали лише на господарів. Одного дня зголосились туди два електромеханіки, заявивши ґр. Сеґюра, що мають завести в віллі нові телефони. І працювали кілька годин аж до вечера. Щойно на другий день ствердили мешканці віллі, що ці „механіки" забрали зі собою славний рожевий діямант, вартости 1 міл. франків, і шнур перел, вартости 300,000 фр. Мадам Сорель-Сеґюр пролежала цілу добу від серцевої атаки на цю вістку. Репортери бульварної преси аж підскочили з радощів. Саме рік тому вкрали другий такий діямант, рідкий щодо краси та вартости, з музею в Шантії. Шантіївський діямант відкрила кілька місяців пізніше тотелева кітка в Штрасбурґу, коли надґризла одно яблоко в валізі одного подорожного. Але другої такої розумної кітки не легко найти.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

Повідомляється всіх товаришів і товаришок, що товариш Стефан Журавецький, родом з Угнова, пов. Рава Руська, Галичина, котрий працював на ERIE R. R. CO., де йому обтяло обидві ноги дня 28. липня, в 11-тій годині, а в 4-тій годині помер у шпитали.

Уряд 54 відділу У. Н. Союза просить всіх членів цего відділу о численну участь у цім похороні нашого товариша.

Похорон відбудеться дня 31. липня, в годині 9.30 ранком, з дому жалоби, 50 SPRUCE ST., JERSEY CITY, N. J., до церкви св. Петра й Павла, а звідтам на цвинтар.

Небіщик осиротив жену Теклю та троє дітей.

Вічна Йому память!

Андрій Дачик, секр...

БАЛЬ НА СИРОТИНЕЦЬ У. Н. СОЮЗА.

Два відділи У. Н. Союза, 50 і 225, у Деслодж, Мо., устроюють в неділю, 11-го серпня б. р., баль на дохід Сиротинця-Захисту У. Н. Союза. Баль сей відбудеться в Словацькій Галі п. Булки в Бон Тер, Мо. Початок в 3-тій годині зполудня. Всі члени обох згаданих відділів повинні обовязково на сей баль прибути та припровадити з собою своїх знакомих і приятелів. Запрошуємо до участи українських громадян з обох парохій, а також Українців із Ст. Луїс, Мо. За добру забаву ручить Комітет. — **Секр. 50 від. У. Н. Союза.**

НЕ БРАТОВБИВСТВО, АЛЕ НЕЩАСЛИВИЙ ВИПАДОК.

У 172 ч. „Свободи" (з 25 липня б. р.) була на 1-шій стороні поміщена новинка п. з. „8-літний Українець братовбийником". Ся справа тепер уже докладно провірена і вияснена. Отже 16-літний Михайло Нагребецький стратив життя через нещасливий випадок, бо фльоберт, яким він забавлявся на фармі, вистрілив тоді, як Михайло хотів вискочити з ним з пивничних сходів на подвіре. Мабуть курок з тої маленької рушниці зачіпив був за камінь, рушниця вистрілила і кулька влучила Михайла в долішній частині тіла, а вийшла в горішній. Брат убитого, 8-літний Дмитро, стояв на подвірю з одною дівчинкою яких 20 кроків від місця нещасливої пригоди і мав у руках лише маленький патичок, яким він забавлявся. Очевидно неправдою є й те, що нібито малий Дмитро сварився або шарпався зі своїм братом Михайлом за рушницю.

ПЕРЕВАГА НІМЕЦЬКОЇ МОВИ В ШВАЙЦАРІЇ.

В більшости швайцарських кантонів панує всевладно і є обовязкова в усіх урядах мова німецька. В кількох кантонах західних, а саме в кантоні Женеви, Во, Фрібур і Нюшатель обовязує мова французька. Врешті тільки в однім кантоні Тессіно є обовязкова мова італійська. Донедавна панувала між тими трома мовними областями і мешканцями, котрі ті области замешкують, повна гармонія і рівноуправнення. Жадна мовна область не побільшувалася коштом другої. Аж в останніх часах замічено, що мова німецька починає подекуди випирати мову французьку та італійську, а щонайменше так сильно впливає на ці дві останні мови, що вони дуже богато втратили на своїй оригінальности.

ЦІЛИЙ ПОЛК ЗДЕЗЕРТУВАВ.

Полк югославянської армії, що стояв на кордоні Угорщини в місті Суботіца, перейшов на угорську територію в повному складі з крісами та скорострілами. Цей полк сформований з Босняків, що раніше були підданими Австро-Угорщини. Жовніри заявили, що до переходу на Угорщину їх змусило нелюдське поведення з ними сербських офіцирів.

ЧОГО БАГАТО НЕ ЗНАЮТЬ.

Багато не знають, що у французькій кольонії Конго вибудувано недавно залізницю на просторі 100 кільометрів. До праці уживано рекрутованих робітників Неґрів, з якими поводилися Французи так нелюдяно, що загинуло 25,000 Неґрів. Отже на один метер залізничої лінії припадає один труп. Чи не ганьба це для культурної Франції?

З ДОСЛІДІВ НАД РАКОМ.

Визначний віденський дерматольоґ Опенгайм доказував на засіданні Т-ва лікарів, що рак повстає часто під впливом деяких „матерій", з якими мусять мати діло люде спеціяльних професій, напр. під впливом анілінових фарб, ріжних хемікалій, земної смоли, парафіни та Рентґенівського проміння. Вплив цей може бути такий сильний, що ділає аж після десятки літ. На конґресі хірурґів у Ленінграді проф. Морозов подав до відома свої висліди над лікуванням шкірного рака, якого можна позбутись заморожeнням вуглевим квасом. Цього замороженого квасу вживали вже досі й при лікуванні туберкульози та інших недуг.

Є ВЛОМНИКИ ДЖЕНТЕЛЬМЕНИ.

Одному інжинірові в Міляно трапилась одна буденна пригода з небуденними додатками. Маріо Раоеф пішов вечером до кіна на гарній вулиці Вітторіо Емануеле. А що був обережний, пригадав собі, що йти до кіна з 12,000 лірами, які має в кишені, досить небезпечно. Тому в вестибулі кіна витягнув портфель з кишені на грудях і сховав його у безпечніше місце в штанах, у задню кишеню. Після сеансу сягнув туди рукою і перевірив: кишеня була як слід вирізана і портфель з 12,000 лірами та всіма документами перейшов на власність того митця злодійської професії, що підглянув, як добродій-інжинір перекладав портфель до иншої кишені і що вмів цю обсервацію використати. Сіньор Раоеф вернувся як стропений до хати. Та тут ждала його нова несподіванка. Його кабінет відвідали вломники; замок був виважений. Та яке було його здивування, коли на столі найшов він усі свої документи з украденого портфелю, що мали для нього більшу вартість як 12,000 лірів. Злодій, вийшовши з кіна, просто пішов на його хатню адресу, щоби там зробити влом з єдиною метою: віддати йому зайві для нього документи. І нехай хто скаже, що література не має виховуючого значіння? Джентельмени-вломники появились щойно тоді, коли письменники в роді Лебляна почали їх змальовувати!

300 БІЛОҐВАРДЕЙЦІВ НАПАЛИ НА РАДЯНСЬКУ ТЕРИТОРІЮ

КИТАЙ ЗАНЕПОКОЄНИЙ, ЩОБИ НЕ БУЛО УСКЛАДНЕНЬ. НАЦІОНАЛІСТИЧНА КОНТР-ДЕМОНСТРАЦІЯ. НЕВТРАЛЬНА ПОЛОСА УСТАНОВЛЕНА. ПЕРЕГОВОРИ ЩЕ НЕ ПОЧАЛИСЯ.

ШАНҐАЙ (Китай), 30. липня. — Сюди наспіли відомости, що 300 російських білоґвардейців перейшли з Манджурії на радянську територію в напрямку на Читу. Манджурська влада цим занепокоєна, бо думає, що відповідальність за цей учинок російських білоґвардейців Москва покладе на правительство Манджурії. Це може ускладнити теперішню ситуацію й перешкодити скорому початкови мирних переговорів між большевиками й Китайцями, до чого обидві сторони готуються.

На поклик націоналістичної партії „Куомінтаґ" робітництво Шанґаю відбуло протибольшевицьку контр-демонстрацію. По партійним відомостям у демонстрації взяло участь 86,000 робітників, які спинили свої роботи на час демонстрації. Це могутній протест проти кількох соток комуністів, що кілька днів тому робили свою демонстрацію проти націоналістичного правительства.

НАНКІН (Китай), 30. липня. — Установлена двацятьмилева невтральна полоса здовж манджурсько-сибірського кордону. В цій полосі буде заборонене найменше пересування війська. Зроблено це длятого, щоб унеможливити білоґвардейським військам перехід на радянську територію.

Китай рішив ужити всіх заходів, щоби свій конфлікт з большевиками розвязати мирним способом. Коли большевики відмовляться від безпосередніх переговорів, тоді Китай звернеться до посередництва Ліґи Націй.

ПЕКІН (Китай), 30. липня. — Китайський посол до Фінляндії, Чу Шаоянґ, котрий буде головним уповноваженням по веденю переговорів з большевиками, заявив, що Китай кожної хвилини готовий осягнути порозуміння з большевиками. Вони мусять лише відмовитися від своєї пропаґанди в Китаю. Тоді буде можливе привернення їм прав та спільна управа з Китаєм Східно-Китайською залізницею.

БЕРЛІН (Німеччина), 30. липня. — Переговори між Китайцями й большевиками ще не почались, але всі певні, що обидві сторони прагнуть до мирного полагодження конфлікту. Тепер вони лише шукають гідної та відповідної для себе форми роспочати переговорів. Китайський посол у Берліні старався стрінутися з большевицьким амбасадором Крестинським, але це йому не вдалося. Французький посол у Москві заявив в імени американського уряду, що пакт Келоґа вже ввійшов у правну силу.

БОЛЬШЕВИКИ ПЕРЕГОВОРЮЮТЬ З АНҐЛІЄЮ.

АНҐЛІЙСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО ДОМАГАЄТЬСЯ ВІД БОЛЬШЕВИКІВ ЗОБОВЯЗАННЯ ПРИПИНИТИ СВОЮ ПРОПАҐАНДУ ТА СПЛАЧУВАТИ ДЕРЖАВНІ БОРГИ.

ЛОНДОН (Анґлія), 30. липня. — Відбулася перша зустріч за останні два роки представника радянського уряду з анґлійським міністром справ закордонних. Зпочатку на предложення Анґлії відновити переговори про привернення дипльоматичного звязку між Лондоном та Москвою большевики не дали відповіди. Вони були проти переговорів, а вважали для себе ліпшим відновити цей звязок звичайною посилкою свого посла до Лондону, з тим, що Анґлія пішле свого до Москви. Цим вони хотіли уникнути дати зобовязання не вести пропаґанди проти Анґлії, що анґлійське правительство ставить їм головною умовою для відновлення звязку.

Коли правительство Анґлії не змінило свого предложення, а почало вичікувати, тоді Сталін домігся, щоб анґлійське предложення було приняте, бо внутрішній економічний стан Росії такий важкий, що їй потрібний як найскорший звязок з Анґлією. Тепер большевицький амбасадор у Франції, Довгалевський, приїхав до Лондону. Чим би його переговори з анґлійським правительством не скінчилися, не можна чекати скоршого відновлення формального звязку між Анґлією та Росією раніше жовтня, бо тоді лише збереться анґлійський парлямент. Мек Доналд приобіцяв, що раніше ніж відновить дипльоматичні зносини з Росією, він дасть парляментови можливість всебічно обговорити цю справу.

Анґлійське правительство поставило дві головніші умови відновлення звязку з Росією: 1) припинення большевиками пропаґанди проти Анґлії та взагалі проти британської політики і державного устрою й 2) зобовязання хоч у певній мірі виплатити державні борги Анґлії та її підданим.

ПОКЛОНЯЮТЬСЯ ЗОЛОТОМУ БИЧКОВИ.

БОЛЬШЕВИКИ ЗАПОБІГАЮТЬ ЛАСКИ ПЕРЕД АМЕРИКАНЦЯМИ-МІЛІОНЕРАМИ. ОРХЕСТРИ ГРАЮТЬ НА ЧЕСТЬ ГРОШОВИТИХ ГОСТЕЙ.

САМАРА (СССР), 30. липня. — Ґрупа американських міліонерів, що тепер у 100 душ перебуває в Росії, уже їде на спеціяльному пароплаві вниз по Волзі. Большевики стараються кожного дня вечером прочитати їм лекції про свої теоретичні успіхи економічної розбудови Радянщини.

Як приймають комуністи міліонерів, може бути прикладом те, що татарська пролетарська орхестра з Казані приграла Американцям, їдучим по Волзі на спеціяльнім кораблі за їх пароплавом на протязі 80 миль.

КАБІНЕТ БРІЯНА.

ПАРИЖ (Франція), 30. липня. — Після невдалих переговорів з Радикальною Партією Бріян лишив старий кабінет міністрів, що був при премієрі Поанкаре. Сам Бріян лишається далі міністром справ заграничних і премієром.

Але в політичних колах сподіваються, що цей кабінет не буде довговічним, бо Радикальна Партія зрештою захоче взяти участь у правительстві. Тоді прийде до кризи кабінету.

„SVOBODA” (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 0, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES; Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Oorder.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон „Свободи”: 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЗАСТАРІЛІ ПОЛІЦІЙНІ СРЕДСТВА

Американські ґазети з Ню Йорку та північної части стейту Ню Джерзі через кілька днів доносили вістки про небувалий случай братовбийства, що мав случитися в родині одного українського іміґранта в Елизабеті, Ню Джерзі. Писалося там, часто на першій стороні, що 8-літний хлопчина пробував відобрати свому старшому братови рушницю, щоби й собі постріляти; коли брат не хотів йому дати, сей зі злости стрілив до нього й убив його. Писалося відтак, що хлопчину арештовано та що його поставлять на суд, бо, як мав заявити прокуратор, 8-літну дитину вже можна ставити на суд, бо звичайна дитина вже по скінченім 7. році життя розуміє, що вбивати людини не вільно й що за се карають.

Чи поставлено хлопчину на суд, ґазети відтак уже не пишуть. Вони мовчать, немовби води в рот набрали. Тільки той, хто завдавби собі труду та потелефонував на поліцію, або до якої ґазети, або до засмученої родини, мігби довідатися, що суд ціле обжалования викинув до коша, що хлопчину вже на суд ставити за братовбийство не будуть, бо велика лава присяжних суддів признала ціле обжалования безглуздим. Члени сеї лави переконалися, що хлопчина, якому поліція закинула злочин, у момент нещастя був далеко від свого брата, що він тоді рушниці в руці не мав, що постріл показував, що вбитий міг його дсітати тільки в такий спосіб, що сам зачепив за курок рушниці. Судді викинули й предложені поліцією самопризнання хлопчини й навіть прихильні тому признанню ствердження судового лікаря.

Маємо отже перед собою небувалий факт відкинення обжалования великою лавою присяжних, обжалования, попертого поліційно затвердженим признанням та зізнаннями судового лікаря. Як се пояснити? Поясняє се хлопчина, котрого в 8. році життя поставлено під тяжке обжалованне братовбийства. Він каже, що як поліція його схопила, полісмени страшили його, що будуть його держати в вязниці, поки він не признається до вбийства брата. Хлопчину справді держали, поки він не признався до вбийства, до котрого він не почувався й котрого він не поповнив. Хто поносить тут вину за того рода мучення дитини? Поліція через своє середновічне доходженне злочину дорогою мучення підозрілої людини.

Поліція та її середновічні інквізиційні способи винуваті теж за те, що судовий лікар, певно для милих очий поліції, зізнавав не те, що він бачив, а те, чого треба було для піддержання зізнання хлопчини, вимушеного поліційними муками й погрозами.

МІНІСТЕР НА СУДІ ЗА ЗЛОВЖИВАННЄ ДЕРЖАВНИХ ФОНДІВ

(Оріґінальна допись з Варшави).

III.

По оголошенню рішення Державного Трибуналу в справі Чеховича по годині 9-ій вечер — наповнились сусідні ресторани та цукорні зденервованими політиками та журналістами, обговорюючими той дивний вислід тридневної розправи та одинайцятигодинної наради трибуналу.

Обі сторони — і обвинуваченнє і оборона уважали таке рішенне за **свою** побіду.

Оборонець **Пасхальскі** був тої думки, що трибунал своїм рішенням висказав погляд, що обвинуваченнє, внесене соймом, було завчасне і що доперва по розслідженню соймом мериторичної сторони кредитів — можна буде видати остаточний вирок.

Виходить отже, що без засадничого, парляментарного рішення не може бути одвічальности конституційної, котра мусить бути доперва вислідком одвічальности парляментарної.

Соймовий прокуратор д-р **Ліберман** був знову думки, що політичним наслідком оречення Державного Трибуналу буде **скликання сойму,** о що певно і маршал Дашиньскі і посли самі старатися будуть. Це повинно статися найдалі у вересни.

На думку Лібермана Державний **Трибунал станув на становищі сойму,** що конституційний обовязок уряду предкладати негайно додаткові кредити соймови до затвердження — є безсумнівним і безумовним, та цілком незалежить від замкнення рахунків або від абсолюторії.

Пункт тяжкости зістав на підставі ухвали Трибуналу перенесений знову до сойму.

Від того, яка буде постанова сойму, буде залежати вирок. Уряд по думці Лібермана буде тою постановою трибуналу примушений навязати з соймом зносини, бо точне і річеве розгляненнє буджетових переступлень буде вимагати з його сторони численних вияснень.

Найприкрійшим було це рішенне Трибуналу для самого обвинуваченого Чеховича, котрий полишився — не знать на як ще довго в повній непевности.

Очевидна річ, що і вся польська преса заговорила на всі можливі гласи про вислід — до того такий половичний і недостаточний цего процесу, що став **одним з найбільших політичних скандалів** в Европі за послідні часи.

Лише для ілюстрації позволю собі подати тут голос львівської польської **„Ґазети Поранної”,** що впрочім цілком не належить до опозиційних.

„Рішенне Державного Трибуналу в справі був. мін. Чеховича було цілком **несподіване.** Дві були брами і два виходи, перед котрими суспільність ждала на вирок: **засудженне** по мисли обвинувачів, або **звільнення від вини,** по мисли виводів оборони.

„Тимчасом через тоті широкі брами ніхто не вийшов.

„По одинайцяти годинах нарад знайдено ще **третий вихід,** которого ніхто перед тим не спостеріг, а котрий можна би назвати **дипльоматичним.**

„Нікого він не вдоволив, хоч усі вдають, немов би незвичайно тішилися ним.

„Одні кажуть, що сойм відніс поразку, другі знову — що він побідив. — О скільки знаємо, тип такого чоловіка як п. Чехович, — то властиво лиш він один лишається пригнобленим. Він бажав собі мати вирок, але мабуть вже ніколи його не діждеться.

„Іменно в практиці то **зверненне цілої справи до сойму** в ціли стислійшого означення замітів, а передовсім для розслідження доцільности видатків, які могла понести держава — все то **рівняється упадкови цілого процесу,** а на всякий випадок пересуненню вироку на неозначений час. Коли і як прийде сойм до повної розбірки цих подробиць, і хто позволить на розсліджуванне „доцільности” хоть би цих **вісьмох міліонів диспозиційного фонду,** що так уперто вибивалися на верх в цілім обвинуваченню?

„Думаемо, що рішенне Трибуналу Державного було слушне. Переносячи рішенне вини на соймовий терен — уникає трибунал небезпеки такого кінцевого парадоксу (противенства), що він обвинувачує п. Чеховича за переступство законів, а рівночасно сойм уділить йому за це переступство — абсолюторії.

„Така можливість є дуже правдоподібна, а не має нічого спільного з законом. Була би вона лише вислідком такої самої політичної флюктуації (моментального настрою), як та, котра викликала цілий цей процес.

„Нам ходить про що іншого, а то про той **„духовий харч”,** який суспільність, слідячи уважно за процесом, **вин**есе для себе.

„Чогож навчиться?

„І тут мусимо дійти до безумовно **некорисних вислідків.**

„Вже сам факт, що при **безспірнім стані фактичнім** можуть бути щодо правного його оцінення **два цілком ріжні** від себе **становища правні,** попирані (про це не сумніваємось) з рівною щирістю, — доказує, що тут панує величезна замішанина.

„Якже це можливе, щоби поклавши руки на закон можна було рівночасно утверджувати, що щось є **провиною,** яка заслугує на кару, а рівночасно і **заслугою,** що є достойна нагороди?

„Де є властивий, рішаючий припис?

„Нема його — але **стерлися** з собою — хоча без вислідку — **два ріжні „права”.**

„Одно з них є це, котре ми **здавен-давна навчилися шанувати,** без огляду на це, чи воно видається нам добрим чи злим.

„А другим є **„право революційне”** — сильне так довго, доки в Польщі будуть мати рішаючий, кермуючий вплив люди революції.

„Є отже **два** кодекси: один писаний, а другий такий, що є традицією, сумлінням, бажанням.

„Котрий отже з них ліпший?

„Коли би не було **„права революційного”,** може не було би нині і Польщі. Вонаж вийшла власне з революції і з передертя та потоптання „законів”, котрі установили її розбір помежи три сусідуючі з собою держави.

„Однак **той самий неписаний кодекс революційний,** виступаючий тепер перед Державним Трибуналом в **десять літ** по здобуттю **самостійности — видається уже пережитком.**

„Так видається це бодай нам в Малопольщі (Галичині. — Ред.)

„Ми тут виросли в атмосфері **леґалізму** (пошанівку для закона) і наша участь у будованню нашої власної польської держави полягає на, безперестанному вношенню цього первня, цеї атмосфери в державне життє. Ми бачимо недостатки конституції та законів, але з цего ми приходимо лише до такого висновку, що треба **змінити** це, що є **зле.**

„Отже **змінити,** але **не карушувати** так довго, доки воно зобовязує. Бо з такого самовільного нарушування повстає **лявіна,** котра є грізною не лиш для правлячих державою, але вже і **для держави самої.**

„Закон мусить бути пошанований і то безоглядно. **На законі іменно** опирається **порядок й істнованне держави,** а не на силі, котра завтра може упасти, або перекинутися на противну сторону.

„Кодекс революційний” треба було **знести вже в 1919** році, а найпізнійше по маєвім перевороті **(1926 р.).** Нехай спочиває собі в ланцирній касі. Ануж може прийти така година, що треба буде знов за ним сягнути?

„Та не годиться його держати на столі і все ним вигрожувати тим законам, котрі комусь чомусь не подобаються.

„Тай не годиться виховувати суспільности в дусі **обох** цих кодексів, так щоби остаточно ніхто не знав, що є каригідне, а що ні, та яких треба умов, щоби вина стала чеснотою”.

Як бачимо, є це розумовання дуже достойне уваги і доказує, що і між Поляками є люди, котрі бачать, що годі удержати державу при помочи нехтовання обовязуючих законів, та при помочи державних переворотів-замахів.

Знаємо, що постанова Державного Трибуналу запала остаточно одноголосно, і що вона є нічим іншим, як лиш постановою в дусі **„випери мені кожух, але щобись не замочив”.**

Ішло о це, щоби якось вилізти з прикрої ситуації і засудженнем Чеховича не роздратувати Пілсудського і компанії, бо вони негайно зреванжувалисьби розвязаннєм сойму.

Але чи це багато поможе?

Після рішень Державного Трибуналу справа **має** відійти **до сойму, а в соймі до дотичної комісії, в котрій** пічнуть **брати на лапки по** черзі всі позиції, на котрі пішло тих понадбуджетових **566** міліонів.

Очевидно і тих **8 міліонів** на **виборчу корупцію** стане предметом нарад, а це Пілсудському і його „пулковнікам” до смаку не буде. Якже вони зможуть уникнути цеї сумнівної приємности?

Річ ясна: **розвязанием сойму та розписанием нових виборів.**

І цего всі вже на вересень сподіваються.

Очевидно можливим є і таке, що **„пулковніци”,** опираючись на війську і поліції, позволять собі на ще один **„замах державний”** і таку вшкварять нову **ординацію** виборчу, що і „свєнта Ядвіґа” її не пізнасть. А що бідні „мнєйшосцє народове, дуже куцо при цьому **найдуть** — це річ очевидна.

І для тих **„мнейшосці”** та лиш позістане **потіха,** що Поляки такими цілком непотрібними **експериментами** лише самі свою власну державу в нечуваний спосіб ослаблюють і компромітують перед **цілим** світом, та перед американськими капіталістами!

Вкінци і на це ще мусять „мнейшосце” памятати, що того рода **всяким** основам демократії противні замахи (а власне о зрушення тих основ Пілсудчикам головно ходить) — найдуть дуже сильний спротив у пепесівців та у більшости польських партій хлопських, не говорячи вже про комуністів.

Одним словом — на **велику катастрофу** можуть бебісти наразити свою державу і то всьо — задля тих вісьмох міліонів, кинених в рило хруням за їх, бебістів, вибори.

Іван Нетяга.

В. Кедровський.

1919 РІК

Передрук заборонений. — Всі права застережено 1919 р.

(32)

Тут я говорив про дві окремі ґрупи „добровольців” та „денікінців”. Тоді „добровольцями” називалися всі ті офіцири, що з них формувалися при Скоропадському на Україні „Астраханська армія”, „Южно-русская армія” та инші. Також „добровольцями” називалися всі ті, що служили в карних загонах при Скоропадському. Вони в більшости втікли на Дон до ґенерала Денікіна, але частина втікла до Одеси, де з них, під наглядом і охороною Французів, формувалася добровольча армія.

* * *

Це я навів зразок того, в якій площині я вів свою пропаґанду серед чужинців за кордоном та які давав відомости та „інтерв'ю” ріжним антантським аґентам, з якими доводилося спотикатися. Тоді я старався дати відповідь на всі ті питання, які мені доводилося чути й разом з тим на ті проєкти, які в ті часи снувалися поза кордонами України. На жаль, наша пропаґанда була дуже слабою, порівнюючи з пропаґандою наших ворогів. Крім того вона не була ведена по певному плянови, по певним інструкціям і кожен, навіть з відповідальних і свідомих Українців, висловлював свої власні погляди на можливість успішної боротьби з большевиками, на контакт з московськими антибольшевицькими силами й навіть на співпрацю з Поляками чи Румунами. В руках антантських аґентів, а пізніше й її відповідальних державних діячів накопичувалося багато ріжних відомостей про український національний рух та про боротьбу за державність. Але часто ці відомости були протилежні одна другій і чужинцеві зрештою було годі зорієнтуватися, що собою уявляють Українці, до чого вони стремлять і з ким та чому воюють тепер. В додаток до цього кожен з наших „політиків”, чи „інформаторів” старався виставити наперед свою ґрупу, а иншу обплювати всіма силами. Особливо це старалися робити ті, що були в опозиції до Директорії та уряду УНР.

Тому нема чого дивуватися, що чужинці не могли розібратися в тих подіях, які творилися на Україні, коли не лише ми самі, Українці, не давали відповідного матеріялу та одноманітного й одностайного освітлення їх, а ще до того й вороги українського визвольного руху та державности провадили шалену й добре обдуману аґітацію проти Українців. Звичайно, чужих ми не могли усунути або змінити, але свою пропаґанду моглиб вести з більшою користю, зцентралізувавши її, та давши відповідні директиви своїм людям, які часто хоч і мали одну спільну добру волю допомогти успіхові боротьби за державність, не мали в той час однакової оцінки сучасних подій та можливих шляхів дальшої боротьби. Такоз мо, колиб всі опозиціонери до тодішнього уряду мали хоч трохи відповідного такту, вони, краще мовчалиб, ніж старалисяб всіма силами придушити довіря, яке могло зязитися в Европі до Директорії та уряду УНР. Це все било нас всіх болюче й жорстоко. Европейські держави вже тоді прихилялися на сторону наших ворогів Поляків, Румунів та „добровольців”, уявляючи український національно-державний рух як анархічну боротьбу на Україні ріжних ґруп і партій, що не мають ширшого ні політичного, ні державного проґраму.

15. березня. Австрійський уряд несподівано наложив арешт на всі державні українські фонди. Тому посол не може отримати тих грошей, що переслані йому на нашу місію через австрійський банк. Ми вже були рішили їхати у вівторок через Трієст, але тепер справа затримується знову.

16. березня. Стрінув військового урядовця Андрущенка та професора Тимченка. Зібрав від них інформації про становище на Україні. Воно дуже невеселе. Ми довго інформувалися взаємно. Я розвивав гадку, що скорий кінець Великої Війни може бути корисним для України, бо тоді европейські держави будуть більше цікавитися українською справою. Просив я Андрущенка зайти за пару днів до мене, щоби я міг йому передати вичерпуючу доповідь до уряду про мої спостереження за кордоном. Професор Тимченко їхав до Швайцарії, а Андрущенко вертався на Україну.

17. березня. Невідомо, коли поїдемо. Ще справа з грішми не залагоджена. Робиться нудно сидіти, бо навколо горить, а тут сидиш, мов у Бога за пазухою. Коли ще довше потягнеться так, то повернуся до армії. Хай йому біс з такою „дипльоматією”. Був у „Дівізен Централі”. Познайомився з одним з директорів її, Сероїчковським. Дуже симпатична людина й, кажуть, великий фінансовий фаховець. Говорив з ним про налагодження українських фінансів, коли будемо мати державу. Натякав йому, що бажаноб нам мати міністром фінансів такого фаховця, як він, а не доморослих „кооператорів”. Він не від того, щоби згодом стати на службу свойому народови.

18. березня. Кажуть, що нарешті посол О. Лотоцький має надію одержати від Австрії наші посольські 500 тисяч рублів. Колиби скорше, щоби рухатися звідси. Був у австрійському військовому міністерстві, де ближче познайомився з головою української ліквідаційної комісії, полковником Вариводою. Симпатичний вояка. Від нього довідався, що до української галицької армії запрошують Німців старшин (австрійських). Це бувби найкращий шлях розвязання питання офіцирського складу й придніпрянської армії.

Все більше переконуюся, що з Антанти нам жадного хісна не буде. Вона сама не знає, що робити з Росією, а своєї свіжої, живої сили не має. Треба приглядатися до Німців, бо, здається, вони найкращий наш союзник.

19. березня. Передав Андрущенкові свою доповідь, яку просив доручити до рук Петлюри, бо я не маю особливого довіря до закордонного відділу нашого ґенерального штабу, де сидять фаховці „з русскіх офіцероф”. Особливо після смерти начальника штабу Бронського я до них не маю довіря. Тому всі свої звіти передаю лише до Головного Отамана, як ми з ним умовилися перед моїм відїздом з Києва.

Також передав Андрущенкові кілька комплєктів військової мапи, пятикільометровки, яку я дістав від Вариводи. Мапи видані австрійським ґенеральним штабом. Вони охоплюють всі терени України, дуже добрі й докладні. Думаю, що у нашій армії таких мап тепер дуже потрібують.

20. березня. Відень. Мене страшенно дрочить, що ми й досі не рухаємося. Ліпше не чекати тих 500 тисяч грошей, а вирушати з тим, що маємо. Можна залишити секретаря, який привезе ці гроші пізніше. Гроші може одержати і Василько по довіренности Лотоцького. Боюся, що приїдемо до Царгороду, а я до Смирни, коли вже не буде нам кого представляти й за що переговорювати. Німці відмовилися підписати продовження перемиря й заявили, що вони це визнають Вилсонівської декларації. Преса пише, що якіб не були постанови мирової конференції, Німці їх не признають для себе обовязковими.

Сьогодня міняв гроші. Курс такий: за 100 царських карбованців платять 240 австрійських корон; за 100 „керенок”, або „думок” платять 150 корон; за 100 українських карбованців платять 160—170 корон. Англійський фунт стоїть 113 корон, а турецький фунт 38 корон. 100 італійських лір коштує 340 корон.

23. березня. Довідався неімовірної чутки, що ніби-то штаб нашої армії та уряд знаходяться в Рівному. Не хочеться вірити. А коли так, то сталася якась катастрофа, бо я не вірю, щоби запало божевільне рішення перенести операції на північ Волині. Коли мені це сказали, в присутности деяких членів нашої місії, я не хотів вірити й почав лаятися за дурний жарт. Але мене переконують, що так.

(Дальше буде).

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

МАЙНЕРСВІЛ, ПА. Бр. св. О. Николая, від. 78, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться дня 4-го серпня, в гали церковній. Кождий член повинен вирівнати свої належитости до братства, бо інакше буде суспендований після ухвали на піврічнім мітінґу. — Василь Ґонтарчик, предс.; Антін Боньчак, кас.; Андрій Боньчак, секр.

МЕНВИЛ, Р. АЙ. Тов. ім. М. Драгоманова, від. 181, повідомляє своїх членів, місцевих і позамісцевих, що мітінґ відбудеться в неділю, 4. серпня, в годині 1-ій пополудни, на Котово гали. Тому, що є важні справи до полагодження, присутність кождого члена конечна. Спізнюючіся з вкладками члени мають заплатити на час, бо інакше будуть суспендовані. — Микола Шевчук, предс.; Петро Гречух, кас.; Іван Ткач, секр.

БОЛЬШЕВИЦЬКА ФОРМАЛІСТИКА.

По вулиці йде „гражданин”
З мішком паперу за плечами,
В руці тримає кіш малий,
Набитий до верху трісками.

Аж на приятеля попав:
„Куди ходив ти, друже мій?”
Приятель його запитав.
Він відповів сам не свій:

„Ходив, мій друже, по дрова!”
„А чи отримав?” „Та ось в коші.”
„А в міху щож?”
„В міху несу папери на дрова”.

Ол. Луговий.

СТАРОКРАЄВА ПРЕСА ПРО „НОВИЙ УСТРІЙ ГР.-КАТ. ЦЕРКВИ В АМЕРИЦІ".

Львівська газета „Діло" під цим наголовком у числі з 10 липня містить таку статтю:

„Нова Зоря" подає зміст декрету Конґреґації для Східньої Церкви оповіщеного в "Acta Apostolicae Sedis" з 5. квітня ц. р., що управильнює відносини українсько-католицької церкви в Злучених Державах.

„Цей декрет, виданий як пробний (на 10 літ), нормує відносини між обома гр.-кат. Ординаріятами в Злучених Державах: між Ординаріятом для українських емігрантів галицького походження та Ординаріятом для гр.-кат. емігрантів із нашого Закарпаття, Мадярщини і Югославії. Одночасно цей декрет нормує відносини між гр.-кат і римо-кат. обрядом на території Злучених Держав. Декрет складається із 43 артикулів, що обіймають такі головні постанови:

„В Ню Йорку, цьому найбільшому центрі Америки, оба Ординаріяти мають удержувати спільного делеґата для опіки над нашими емігрантами. До Америки не вільно їхати гр.-кат. священикам на власну руку (себто за дозволом своїх єпископів), тільки за дозволом Конґреґації для Сх. Церкви, яка видаватиме дозволи виключно безженним священикам. Священиків, що вже находяться в Америці і там працюють, не можуть відкликувати з Америки єпископи старокраєвих дієцезій. Для продукції священиків для американських гр.-католиків (головно Українців) декрет доручає обом Ординаріятам удержувати спільні духовні семинарії: малу і вищу.

„Дальше декрет постановляє про випосаження гр.-кат. духовенства і забезпечення церковного майна згідно з постановами законів кожного стейту, дає приписи про житя і поведення священиків, про візитування парохій владиками і т. і.

„Окремо займається декрет справою зміни обряду. В мішаних подружжях жінка повинна перейти на обряд мужа (має право, але не обовязок!), а після смерти чоловіка може знову вернути до свого первісного обряду. Шлюб дає священик того обряду, до якого належить наречена. Всі діти з мішаних подруж мають належати до обряду батька, щоби не розбивати сімї. Де нема гр.-кат. церкви і гр.-католики ходять до римо-кат. костелів, то — як зазначує декрет — їх побут під опікою латинського духовенства не означає переходу на латинський обряд. Декрет приписує, що обовязком гр.-католиків є вислухати недільне богослуження і бодай на Великдень запричащатися у своїй церкві. В наглих випадках хрестити можуть і священики чужого обряду, але свідоцтво про це мають пересилати парохіям, до якої охрещені правно належать.

„Нова Зоря" є захоплена цим декретом, бо він — мовляв — переводить принцип рівноправности обох обрядів і є доказом запопадливої опіки римського церковного центру над гр.-кат. церквою і гр.-кат. обрядом. Ватиканський Рим має добру волю у відношенні до гр.-кат. церкви, чого доказом пробність проголошеного декрету. Спеціяльно розумною називає „Нов. Зоря" постанову декрету про допускання в Америку тільки безженних священиків і то виключно за дозволом Конґреґації для Сх. Церкви. А розумною є та постанова тому, що удержання сімї є все важчим. Істнування гр.-кат. церкви в Америці на будуче звязане тільки з незалежним духовенством, необтяженим семейством. В Америці треба духовенства місцевого, яке могло би втримати при греко-католицтві нові покоління нашої тамошньої еміґрації, покоління наскрізь замериканізовані, що вже володіють тільки англійською мовою. Отже для замериканізованих нащадків наших еміґрантів треба таких-же замериканізованих священиків.

„Мусимо вірити „Нов. Зорі" на слово, бо признаємося, що — не будучи спеціялістами в таких тонких справах — не маємо свого власного ясного погляду, наскільки розумними є поодинокі постанови декрету. Та маємо враження, що деякі постанови не є **для нас, для греко кат.** Українців, такі розумні, як це на перший погляд здається. Ясно, що гр.-католицтво, „змодернізоване" на римський лад, нічого через те не тратить, але чи не тратить **українське гр.-католицтво** — це уже велике питання. От хочби справа з безженними священиками. Правдою є, що в нинішних часах взагалі важко удержати сімю. Але чому від того тягару мають бути звільнені священики, коли вони своїм життям і розвязуванням важких життєвих турбот та прикладним вихованням молодого покоління, в першу чергу своїх власних нащадків, мають дати гідні до наслідування приклади своїй пастві? Ясно, що особливше значіння має сімя для священика на чужому ґрунті, бо вона стримує його американізацію, що веде — до психічно-світоглядової, а опісля і всякої іншої денаціоналізації. Замериканізовані священики для замериканізованих вірних! — це не зовсім добра прогноза для гр.-кат. української церкви, яка є головно церквою українського народу.

„Те саме торкається і розумних постанов про перехід жінок на обряд мужа. Коли українська греко-католичка вийде заміж за чужинця і згідно з постановами декрету перейде на латинство, то вона автоматично відпадає не лише від гр.-кат. церкви, але й від української національности, бо більша частина Українців, особливо еміґрантів, є ще — на жаль — на такому розвитковому рівні, що ідентифікує обряд з національністю, а латинський обряд не є обрядом українським. Колиж чужинка вийде заміж за Українця гр.-католика і в консеквенції перейде на гр.-кат. обряд, то вона, особливо на чужому ґрунті, не лише не стане Українкою, але навпаки, ще перетягне й мужа на свою національність. Отже по новому декрету Українка, виходячи заміж за чужинця, стає з правила чужинкою і всі її діти. Колиж чужинка виходить за Українця, то вона здебільшого остає дальше чужинкою, не вважаючи на формальну приналежність свою і своїх дітей до греко-католицького обряду. Отже, що тут розумного, важко додуматися".

(„Діло").

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЯ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

UKRAINIAN SCOUTS AND SCOUT CONVENTION.

During the past few weeks, "SVOBODA" has printed several articles concerning the Scouts of Ukraine, the coming Scout Convention in England commencing August 7th, and appealing to its readers for financial assistance in order that our Ukrainian Scouts may attend this Convention. This is addressed to the readers of "SVOBODA" who do not understand or read Ukrainian fluently.

Since the Polish invasion of Galicia in 1919, our fellow-countrymen have been tyrannized and oppressed by Poland. It is only under great difficulties that we are enabled to keep a few educational and athletic institutions operating in Galicia. The Poles, at every step, prohibit the organization of such groups as scouts, athletic clubs, etc. Scouts and other athletic groups which are existent in Galicia operate mostly with great secrecy. They have no financial assistance from Poland. The only means they have of securing any money with which to carry on their work is by voluntary contributions among their members. Poland would not permit them to have open meetings; and when they do have a meeting, there is always an officer of the law present to see that nothing is said or done which would mean revolt against the present suppression of Ukrainians. The aim of Poland, above all things, is to Polonize all Ukrainians now in Galicia.

On August 7th, Scouts from all over the World will gather in England for an International Scout Convention. Every country in the World will be represented at this Convention by her Scouts. America has already sent a few hundred scouts to England; Germany, Ireland, Checho-Slovakia, etc., all are sending large groups of scouts to represent them. Russia is sending 220 scouts; Poland is sending 500 scouts. What about Ukraine?

Latest dispatches from Galicia advise that the Scout Organization Committee there is thinking of sending a group of scouts from five to ten. That they are unable to send a larger group to this Convention due to lack of finances, and also, that if American Ukrainians do not, at the eleventh hour, send financial help to them that even this small group will be unable to attend this Convention.

Just think, every country in the world to be represented by groups of not less than a few hundreds, and Ukraine, our mother country, has not enough finances to send a group of from five to ten scouts. It is bad enough, I think, to have our beloved Ukraine occupied, exploited and tyrannized by such countries as Poland and Russia, but would it not be far worse to permit the World to forget that Ukraine is existent, that we are fighting to right a great wrong?

Ireland is a small country, it cannot be compared to Ukraine, and yet freedom and independence for Ireland was won only through FIGHTING. Ukrainians all come of good fighting stock. Our forefathers were great cossacks who knew no fear where their country's rights were concerned. Let us prove ourselves true sons and daughters of Ukraine and fight our way to freedom and independence by giving, giving all we can.

We all know that the Scout Organization is and what it stands for. There is not another institution which builds and send out into the world better men and women than the Scout Organization. The slogan of the Scout is, "A good deed every day." Let us all became scouts in this hour of country's need. Scouts of America, here is your opportunity for a good deed, a humane deed and a glorious deed.

The time is very short now. Let us not waste any more of it, but get together for a big campaign, and send our Ukrainian Scouts to the Convention in England. Come on now, send in your contributions. Every little bit helps. Get all your friends to contribute toward this great DEED.

J. Skuba,
New York, N. Y.

ЗАВАЛИВСЯ ТУНЕЛЬ.

В Боґоні завалився залізничий тунель і вбив 15 робітників, а 30 важко ранених. Між вбитими найдено двох інжинірів.

Д-р Остап Грицай.

З НОВИН УСЕСВІТНЬОЇ ЛІТЕРАТУРИ

I. [illegible]

Erich Maria Remarque: "IM WESTEN NICHTS NEUES."
Im Propyläen-Verlag. Berlin. 1929.

Це один з останніх і, скажу зараз, нечуваним успіхом увінчаних німецьких романів. Він поширений вже в Европі в міліонах примірників. Про нього появилася безліч літературних статей, оцінок і заміток. Його продискутовують в лекціях і відчитах по популярних просвітних установах — словом, цей роман став літературною сенсацією Европи. А це не абі-яке явище хочби вже тому, що Німці в області роману й оповідання, коли порівнувати їх напр. з французькими, словянськими та скандинавськими оповідачами, мимо величі своєї романової літератури, уступають усе таки на другий плян. Чому? Бо німецький оповідач грішив тут з давніх давен своїм надмірним ідеалізмом. Йому чогось важко розмалювати простими, глибокими рисами сувору дійсність життя. Німецький оповідач — як зрештою німецький поет взагалі — звик скрізь дошукуватися свого вимріяного собі ідеалу. Нехай це собі тільки вимріяний, неістнуючий в дійснім житті і неможливий тут ідеал, — німецькому оповідачеві резиґнувати з нього все-таки трудно. І от він у своїх типових оповіданнях конструє собі його, розмальовуючи здебільшого штудерно вигадані життєві події зі штудерно підкрашеними, ідеальними героями. Возьмім нпр. сьогодня читати оповідання прославленого Німцями оповідача Конрада Фердинанда Маєра (**Meyer, 1825—1898**), підберещ його щонайкращі й найбільш цінені твори, і тут і там чудуєшся, що такі (понятиві й симпатичні по собі) вигадки безжурної уяви поета вважаються монументальними подобами життя. Історичні постаті в нього, ось як Карло Великий, або шведський король Ґустаф Адольф, або італійський тиран Еццеліно да Романо, такі достойні, благородні й гарні своєю духовістю, що справжнього їх характеру в цьому ідеальному прображенні не розпізнаєш ніяк. Навіть Еццеліно, один з найстрашніших катів, яких знає історія Італії, в оповіданню Маєра („Die Hochzeit des Mönches") мимо принагідних натяків на його суворість, усе-таки повний своєрідної батьківської доброти. Значить — історія, дійсність, правда життя — своє, а німецький ідеаліст — своє. Перед війною німецькі романи, що друкувалися у преґарних зрештою німецьких ілюстрованих журналах, призначених на лектуру для якнайширших кол німецьких читачів — це т. зв. **Familienblatt-romane** — вважалися в европейській літературній критиці просто зразцем кепських романових творів. Бо вони своїм тупим, безкритичним ідеалізмом плекали в народі духа вузкозорого консерватизму, реакції і життєвої невідучости, відвертаючи його увагу від нових суспільних течій, що намагалися перетворити життя по лінії революційної обнови. А проте ще й сьогодня дуже продуктивна німецька письменниця Куртс-Малер (**Courths-Mahler**), яка рік-на-рік фабрикує скучні оповідання по зразцям тих старосвітських підсолоджених і підкрашених Familienblattroman-ів — це улюблена оповідачка перечісної німецької публики! Бо довгі ґенерації німецьких оповідачів виховали собі власне таку публику, якій підсолоджені малюнки життя, нехай вони вщерть мрійливі, подобаються найкраще. Одначе треба сказати, що новіша й найновіша романова література Німеччини під впливом великих французьких, російських і скандинавських оповідачів розвинулася прекрасно в напрямі великолінійного реалізму. Добула що-найтіснішого звязку з дійсністю життя, створила справді животворний фронт проти нетямучих писарів зпід стягу Familienblattroman-ів, і видала так імпозантний ряд романових творів першорядної міри, не позбавлених духа німецького ідеалізму, але притім і повних гострого критичного підходу до життєвої дійсности.

І саме цьому **безпощадному критицизмові** завдячує роман Ремарка своє сензаційне поводження та своє виїмкове становище з погляду на традиції німецького роману.

Критицизм нашого автора звертається проти війни. На це вказує вже глибоко іронічний наголовок його твору — „Im Westen nichts Neues", по нашому: „На західнім фронті нічого нового". Такими невинними собі словами іменно звик був підчас останньої світової війни німецький ґенеральний штаб характеризувати у своїх приладних звітах положення на західнім фронті осередніх держав, оскільки не був у змозі подавати вісток про якусь велику боротьбу. Всі ми пригадуємо собі добре такі „заспокоюючі" звіти ґенеральних штабів з усіх фронтів страшної війни, звіти стільки облудні своєю внутрішньою брехнею, що й жорстокі своєю позірною погідністю, бо в дійсності вони маскували тільки властиве положення на фронті, затаюючи всі принагідні невдачі й пораження. А зрештою — коли там в якійсь поменшій сутичці з противником упало час до часу кількадесять чоловіка, то хіба це для ґенерального штабу щось великого і щось **нового**? Ні, і в таких випадках комунікат головного командування пророшував спокійнісько своє: на заході нічого нового. Але для тих жовнірів, що стояли на фронті, кожний день, кожний рух тут, кожний момент був чимсь новим, страшним і вбивчим. Вони за кожний раз, коли ґенеральний штаб звітував преспокійно, що на заході нічого нового, **куняли в ровах,** повних гнилої води, відразливих щурів і огидливих вошей. Вони помирали з голоду або хорували з поживи, що була ще гірша, ніж найлютіший голод. Божеволіли зі страху, з розпуки, зі смутку і з вічної непевности, що принесе найближчий момент. Для них кожний відрух на боєвім фронті ставав глибом нового пекла і найлютіших страхіть війни. Еріх Марія Ремарк бачить так війну в усім її шаліючім божевіллю, в усій безглузности її пекельних гроз, окаянних і гідних проклятя тимбільше, що вони не счинюються ніколи з волі народів, а зза страшливого непорозуму кількох злочинних одиниць. В IX. розділі своєї книги він тоном знаменитої сатири доказує нам усю смішність балачки про те, мовби то якийсь край наносив обиду другому краєві, а-бо просто горожане одного народу ворогували проти горожан іншого. Ні — це тільки державні правительства ворогують зі собою, ненаситні або бундючні завойовники, що сидять в державних радах, вигадують кріваві війни і вирішують їх, не питаючи широкі маси народу про їх думку. „Край мабуть важко зобиджувати инший край? — питається в нашім романі рекрут Тіден. — Не розумію цього. Адже якась гора в Німеччині не всилі ніяк нанести обиди якійсь горі в Франції. Ані ріка, ані ліс, ані пшеничний лан... А нарід? Ну, таж нарід — це широкі маси таких простих собі людей як ми — ні? А в Франції маси народу — це теж здебільшого робітники, ремісники або дрібні урядовці. Так якаж розумна причина від французького ковалеві або шевцеві смертельним наступом на коваля або шевця в Німеччині? Ні — це діється тільки з волі правлінь. Ось я, поки не прийшов сюди на фронт, не бачив ніколи ніякого Француза, і таксамо воно здебільшого з Французами щодо нас. Їх таксамо не питали про їх думку, як і нас..." (ст. 204/205).

І відповідно до цього **незаінтересування широких мас народу війною**, веденою виключно в інтересі божевільного імперіялізму завойовників та усоюзнених з ними капіталістів світової біржі, обнажує Ремарк лице війни з усіх блискучих серпанків і позолоток брехливого й вигадуваного ґероїзму. В яскравім протиставленню до колишніх платних підбрехачів війни, які за товсті гонорарі розмальовували в масових оповіданнях, фейлетонах і поезіях, з яким то радісним ентузіязмом рвалися жовнірі на смерть за „Бога, цісаря і батьківщину", розмальовує він потрясаючі трагедії жовнірського страждання на фронтах, поглиблено власне свідомістю повної безглуздности й безцільности цьогож. Не ентузіязм, а омертвлююче пригноблення панує тут скрізь; не готовість на смерть, а вічна думка втечі перед нею; не ненависть до ворога простує в серцю жовнірів, а лють на власних наставників, що ведуть їх на того, самохіть ними накликаного „ворога", а з цим і на страшні муки военної смерти, перед якою самі славетні ґенерали й цісарі добре захищені у своїх розкішних кватирах. І хоче притім Ремарк — як каже сам — „промовити в імени ґенерації, знищеної війною навіть і в тім випадку, коли вона не стала жертвою ґранатів".

Бо в кого з цієї молодої ґенерації війна імперіялістів не вбила тіла, то душу в нього зруйнувала напевно. А докази на це в Ремарка — на кожній сторінці, докази, від яких ще сьогодня і в читача, в чотирох стінах затишної комнати праці, морозиться кров і завмирає серце.

Справді — таких книг, як отся Ремаркова, требаб читачам усього світа як найбільше.

Бо Ремарк, виминаючи всяку пустомельну фразеольогію, обмежується у своїм оповіданню від початку до кінця з холодною річевістю, яка робить на нас иноді просто демонічне враження, на самі факти, виключно на те, що він сам як **фронтовий, вісімнацятьлітний рекрут**, пережив. Просто зі школи пішов наш — сьогодня тридцятьодинлітний автор (ур. 1898 р. в Оснабрік в Німеччині) — на війну, і може тому його картини воєнної грози такі вражаючі, що пережив він їх з усею вразливістю молоді. Майже неймовірні казармські знущання капралів і фельдфебелів розкриває він в розділі про полкового „пса-фельдфебля" Гіммельштоса (**II/III**); причім українському читачеві пригадуються ті австрійські й московські Гіммельштоси, що катували українських рекрутів перед війною, а сьогодня як ляцькі капралі й фельдфебелі знущаються над ними в казармах мерзавої Польщі. Рисами, гідними найбільшого артиста, змальовує Ремарк перші овиди воєнного фронту в сяйві рижного року стрільна і фронтових світел (**IV**), причім надзвичайно цінний опис вражінь страху і їх вплив на фізичний стан жовніра, а з другої сторони мук коней, мордованих масово машиновими крісами („кажу вам, це найбільше варварство, що звірята мусять з нами йти на війну"). Далі картина жовнірів, жертвих вошами (**V**), а відтак ряд картин з почином нової офензиви на фронті. Картин, гроза яких простим переповіданням не дасться передати ніяк (**VI**). Колиб тут Ремарк не змалював нічого иншого, тільки тих двох, розторощених ґранатом так, що їх кріваві останки „можнаб ложкою вішкробувати зі стінки рова й похоронити в горшку", то читач мабуть певно доволі поняття про те, що дождалю нещасних салдатів, так урочисто благословенних колись попами на війну за „Бога, цісаря й батьківщину". Але тут таких картин безліч, одна неймовірніша, болючіша і страшніша, ніж друга, а всі разом усетаки тільки **частинний образ** того, що ділося на фронтах війни. Бож коли події, описувані Ремарком, приводили душі салдатів до божевілля, то звіт головного командування провіщував світові з цинічним спокоєм: „Im Westen nichts Neues".

Таксамі вражаючі тут картини мук жовнірів в лязаретах і военних шпиталях (I/II, X), трагіки фронтових відпусток (VII), полових страждань салдатів та недолі полонених (XI), а скрізь картини деморалізації людини війною. Так після Барбюсса „**La Feu**" („**Вогонь**") — книга Ремарка це найважливіше обжалування війни, яке видала сучасна світова література. Нехай, що німецькі націоналісти лають її як книжку, що „розслаблює геройського духа в народі". Війна, осуджувана Ремарком — це війна імперіялістів і военних експльоататорів, накидувана широким масам народу без їх волі й згоди. А зрештою і найвеличавіша визвольна боротьба всього народу — це теж тільки **крайна конечність нації, викликувана чужинецькими катами**. Бо і всяка визвольна боротьба це крівава жертва на вівтарі свободи, повна трагіки найглибшого страждання. Тому горе деспотам, що гнобленням поневолених викликують лютуючі фурії з пекол военних фронтів! Помста всього людства впаде на їх окаянні голови.

НЕ ЗАБУВАЙТЕ ЗА СИРОТИНЕЦЬ-ЗАХИСТ У. Н. СОЮЗА.

ПРОТОКОЛ

XVII. Головної Конвенції Українського Народного Союза, що відбулася на днях від 13. до 18. мая 1929. включно, в місті Нюарк, Н. Дж.

(27)

Опісля появилась на естраді містопредсідателька М. Ольшаницька (замужна Розуміло), щоб дискутовано над її звітом.

На внесенне І. Ваверчака, дел. від. 155, поперте Йосифом Мулярчуком, дел. від. 130, ухвалено приняти звіт містопредс. М. Ольшаницької без дискусії і удiлити їй вотум довіря. Проти були два жіночі голоси, які зажадали дискусії. Цему протестови жінок-делеґаток пішов председатель конвенції на уступки і просив зняти попереднє вотум довіря.

На поставлене М. Косоноцьким, дел. від. 270, внесенне, піднерте І. Лисаком, дел. від. 76, знято вотум довіря і приступлено до дискусії.

До слова зголосились делеґати сих відділів: 358, 112, 189, 334, 336, 29 і 385.

На поставлене І. Тимковичем, дел. від. 284, внесенне, поперте П. Остапчуком, дел. від. 142, замкнено лісту інтерпелянтів.

Бронислава Гречковська, дел. від. 358, зложила слідуючу заяву на письмі:

Гол. містопредс. п. Розуміло в своїм звіті сказала, що праця її була гордістю для орґанізації і жіноцтва в Америці і в старім краю; сказала, що вона залагоджувала всякі справи по відділах. О скільки мені відомо, гол. містопредс. жадних справ по відділах не залагоджувала; замісць мати зглед над жіноцтвом, вона робила роздор, доказом чого хай буде лист до гол. канцелярії, писаний 5 марта з того 358 від., як рівнож знаходиться у рек. секр. лист з другого 112 відділу.

На повисшу заяву делеґатки містопредс. Ольшаницька дала таку відповідь на письмі:

Хочу сказати, що закид, котрий подала делеґатка 358 відділу, є неправдивий, бо яко містопредс. я старалася о розвій У. Н. С., а доказом є те, що той самий відділ 358 я старалася зорґанізувати, хотяй тасама делеґатка, не будучи ще тоді членкинею, була проти орґанізовання до У. Н. С., а за орґанізованнем до других орґанізацій; однак мені вдалось зорґанізувати до У. Н. Союза.

Делеґати інших відділів, що зголосились до слова, висказувались за і проти довіря.

Та на поставлене А. Пашуком, дел. від. 62, внесенне, поперте М. Косоноцьким, дел. від. 270, ухвалено вотум довіря для містопредс. М. Ольшаницької.

Опісля на нагле внесенне М. Близнака, дел. від. 204, поперте Н. Пащиним, дел. від. 168, одноголосно принято, щоб присутного на ґалерії делеґата Рідної Школи, Льва Ясінчука, попросити на естраду до слова.

Председатель конвенції привитав гостя і удiлив йому слово. До делеґатів конвенції гр. Л. Ясінчук промови ось так:

Там далеко, за океаном не для всіх проходимим, простирається під синім небом земля, що чорнобривцями, мяткою й любистком вкривається та иншими пахощами пахне, як ця. Там живе нарід, наша рідня, на яких чи не краще сонячко світить, які чи не кращим воздухом дихають, як ми тут.

То рідна земля, Рідний Край.

Дорогий Краю Рідний! Чи Ти чуєш, чи Ти знаєш, як Твої сини, що карались у Тебе в рабстві, вигнані недолею, — виросли на вольних людей. Як вони з підсвідомої народньої маси побільшують нині велич нації! Народе рідний! Ти бачиш, як власними силами ратують себе Твої сини, щоб на чужині не пропасти. Чи знаєш, скільки моральної сили мусіли видобути зі себе ті, що від роду віддавали свою силу чужим на погній. А видобули її на те, щоб створити могутню установу: Український Народний Союз, гордощі нації.

Моїми устами Край до Вас говорить: Так, я помічаю ту силу. І, що дивного? Цеж вийшли ті, що мали в собі найбільше відваги, найбільше енерґії. Остали ситі, слабодухи й немічні. А вони чудес доказали. Коли настали горді хвилі народнього зриву і в слотливу осінну ніч забитий — здавалося — в домовину народ освободився, тоді ті, що полишилися, своїм еством захищали волю й землю. Для себе і для Вас. І лишилася „чорна ріля ізорана і кулями засіяна, білим тілом зволочена і кровію сполочена"... як співається у пісні.

А що булоб, говорить нарід, Земляки мої, колиб Ви, мої сильні духом сини, були у Великий Час ураз з нами, рамя об рамя!... Тоді — хто зна — чи не втішались би ми не то волею, але й власною державою.

Благословляючи Вашу роботу, промовляє до Вас, Світлі Громадяне, Рідний Край: Не журіться тим, що не на Вашій крові на рідній землі виростають квіти... Не кожному судилося з оружям в руках воювати. Важне й запілля. Ви його творите, Ви творите нові, незнані в нас цінности, Ви, як той повний посвяти батько, що сам не їсть, аби дітям стало, — уступили з краю і зменшили на часок його нужду, Ви — найшовши те, за чим шукали: людські умови життя, — піддержали той край у найлютіщих хвилях. Вашою щедрістю Ви вирівнали свій довг за минуле. За ту Вашу щедрість Рідний Край передає Вам свою щиру подяку і висловлює пошану.

Той Рідний Край не впав духом. Він будує нове життя на кожній ділянці, щоб старе не впало і щоб нове зростало, кріпилось. Важко це йому приходить, але він не самітний: він чує за собою спочуваючих земляків, які своїми спрацьованими руками передають частину того, що приніс їм труд. Коли це роблять одиниці, то зроблять це напевно й їх орґанізації. Там же гуртуються сини того самого народа.

Я почуваюся безмежно щасливим, що мені — чи не першому делеґатові старого краю — припала честь станути перед чотирма сотками цвіту американських Українців і заступати першу, підставну в нашого народу установу: „Рідну Школу". Як У. Н. Союз зростав на протязі років зусиллями дбайливих проводів і відданих справі службовиків, так зростала й „Рідна Школа" на протязі малощо не пів століття, аж стала сьогодня найважнішим чинником для українського шкільництва на землях, що опинились під Польщою.

Тому-то я, як представник „Рідної Школи", легко уявляю собі велич тої енерґії, що вложили всі дбайливі одиниці у зріст У. Н. Союза. Нема сумніву, що та дбайливість і запопадливість буде царювати не тільки в будучій діяльности Союза, але й у теперішних нарадах і допоможе з У. Н. Союза створити українську фінансову могутність.

Нехай У. Н. Союз росте й розвивається, нехай він на далі гуртує українських синів для їх власної користи та освідомляє їх про завдання для цілости, могучости нації і трудового люду.

Цими словами складаю Вам, Достойні Делеґати, щирий привіт від „Рідної Школи", а до нього — я певен — прилучуються всі українські установи.

По тій ґарній промові предс. конв. подякував гостеви за щирі слова і підкреслив, що привіт гр. Л. Ясінчука являється говором Рідної Школи, такої школи, яка ратує душі української дітвори в рідним краю перед польською загладою, та рівночасно висказав тверду віру, що американські Українці будуть і в будучности попирати Рідну Школу.

Відтак приступлено до дискусії над звітом рек. секретаря І. Каштанюка.

Іван Пеленський, дел. від. 35, ставить внесенне, щоби не замикати лісти інтерпелянтів. (Внесення ніхто не підпер).

До слова над справозданнем рек. секретаря записалися делеґати слідуючих відділів: 169, 45, 301, 223, 23, 204, 168, 7, 140, 230, 100, 252, 179, 104, 29, 56, 332 і 217.

Михайло Косоноцький, дел. від. 270, ставить внесенне, а М. Малишевський, від. від. 193, підперає, щоби замкнути лісту інтерпелянтів. — Принято.

Від. 169. Павло Ґадзій питає, чому у справозданню секр. в табельці: Вік всіх обезпечених, в розділі: Повнолітні, є подані члени 16- і 17-літні, коли Союз принимає від 18-го року життя.

Від. 45. Николай Сеник каже, що секретар у відповідях до місцевих секретарів поводився ображаючо, коли котрий з них зробив щось не так, як має бути, а його відділ на пробу вислав переступний лист без печатки відділової і його не завернули з канцелярії.

Від. 301. Павло Підлісний питає, чому не змінено назви їх відділу, коли про таку зміну відділ вже давно повідомив гол. канцелярію!

Від. 223. Іван Барнась питає, чому секретар не тримається статута в приниманню членів, бо в їх місцевости є члени, що коли задовжаться в однім відділі, виступають, а по якімсь часі приступають до іншого відділу, не вирівнавши задовження в попереднім відділі.

Від. 23. Василь Калина каже, що члени відділу поручили йому запитати, чому гол. рек. секретар приймив за помічника до гол. канцелярії якогось латинника чи таки Поляка?

Від. 204. Мик. Близнак питає, чи Союз думає видати якісь книжки до ведення діловодства у відділах Молод. Департаменту, так, як є для старших членів.

Від. 7. Дмитро Капітула питає, чому признано відділови 14 2 голоси, а відділови 385 3 голоси, коли вони після справоздання не мають на се досить членів.

Від. 140. Федьо Нановський і від. 230, Іван Павловський, прилучуються до питання відділу 7.

Від. 100. Андрій Цебак признає щиру працю гол. рек. секретаря І. Каштанюка, та питає, чому нема на зміні спадкоємців поданих літ спадкоємців.

Від. 252. Павлю Хомин вказує, що він богато мав справ з рек. департаментом і всі були вдоволяючо полагоджені. Тому він ставить внесенне, щоб дати вотум довіря рек. секр. І. Каштанюкови.

Від. 179. Іван Онуфрій питає, чому він не отримав відповіди на запит, чи може член перестати платити за дитину по трох роках.

Від. 104. Гарасим Мисак питає, чому не признано зміни спадкоємців, коли член змінив на їх братство.

Від. 29. Николай Салюк питає, яка була причина розвязання відділів, виказаних у справозданню.

Від. 56. Василь Рибаковський признає щиру працю рек. секр. І. Каштанюка, хотяй може і часом відносився невідповідно до місцевих секретарів.

Від. 332. Николай Попадюк питає, чому принято члена до одного відділу, коли він був попередно відкинений в іншім відділі.

Від. 217. Андрій Іванів питає, чому не висилається усеї кореспонденції до відділу в одній коверті.

По вичерпанню інтерпелянтів председатель відчитав запрошенне на привітний концерт, устроєний злуч. відділами з Нюарку в честь делеґатів.

Засіданне перервано на обід в годині 12.45 в полудне.

ПЛАСТОВЕ СВЯТО У ЛЬВОВІ.

В суботу, 22. червня, відбулося посвячення прапору пластового куріня т. зв. „Лісових Чортів". Свято складалося з двох частин, а саме: з посвячення прапору, що відбулося перед полуднем в архикатедральній церкві св. Юра, і з святочної академії, полученої з вбиванням цвяхів у держак прапору, що знов відбулося вечером у великій салі Української Бесіди.

•

Під згуки пластової орхестри бережанського коша вступав карними рядами львівський пластовий Кіш у старі мури святоюрської катедри, попереду „Лісові Чорти" — такі, якими представляє їх леґенда, лише поважніші, свідомі поваги хвилі.

Службу Божу відправив о. прал. Пясецький, прапор посвячував добродій Українського Пластового Уладу, о. мітрат Войнаровський, на спілку з духовником УПУ о. прал. Куницьким, який виголосив пориваючу, повну любови до молодих пластунів, проповідь. Вкінці перевів він присягу хорунжого і цілого куріня.

По посвяченні удiлив Й. Ексц. Митрополит уставленим перед палатою частинам Пластового Коша Архиєрейського Благословення, а Верховний Отаман відібрав дефіляду цілого коша.

•

Вечером відбулась у салях „Бесіди" II. частина свята, а саме святочна академія і торжественне вбивання цвяшків. По офіційнім відкритті та привитанні гостей і по відспіванні пластового гимну виголосив „архидідько" Б. Кравців святочну промову, подаючи між стрічками напрямні ідеольоґії фамілії, а канцлер Р. Мармаш відчитав деякі місця з хроніки „Лісових Чортів", яка давала образ рухливости і підприємчивости куріня, котрого заходами, між іншим, станув табор на „Соколі".

По відзначенні деяких членів куріня іменував Верховний Отаман през. Модеста Каратницького, голову УК ТОД і ОНМ, Добродієм Пласту за його незвичайно цінну працю для пласту і припняв йому відповідну відзнаку.

Наступило вбивання цвяшків і виголошування привітів, яке забрало богато часу і не дозволило вповні вичерпати програму свята. Хор „Л. Ч." відспівав ще бадьоро й ефектовно кілька пісень, між якими були й твори молодих пластових поетів і композиторів. Особливо ефектовно випав „Гимн Батави". — Свято закінчилося національним гимном. — („Діло").

ЖАРТИ.

В аптиці.

До аптики зайшла молода панночка і питає:

— Чи не моглиб ви приготовити дозу касторії так, щоби смаку не було чути?

Аптикар: Певно що так. Зачекайте хвильку і я її приготовлю. Чи не випете тимчасом содової води?

Панночка: Дуже радо.

Аптикар сховався за перділку і виходить за кілька хвиль:

— Чи се все, чого ви хотіли?

Дівчина: Так, чи доза готова?

Аптикар: Ви щойно її випили.

Дівчина: Так? Та я хотіла її для мами.

—o—

Властитель: Ви не заплатили мені чиншу за минулий місяць.

Комірник: Не заплатив. Але я думаю, що ви придержитесь угоди?

Властитель: Угоди? Якої угоди?

Комірник: А коли я винаймав помешкання, то ви говорили, що я мушу або платити все згори, або цілком ні.

—o—

Стара жінка увійшла до різника зі злістю і сказала:

— Я вірю, що ви продаєте заражене мясо у вашій різниці.

— Ще гірше, — відповів різник.

— Як то гірше? — спитала розлючена баба.

— Мясо, яке ми продаємо, — відповів різник, — є вже мертве.

—o—

— Моя сестра щаслива, — хвалився малий хлопчина другому такому як він.

— Чому? — спитав той.

— Бо вона пішла на партію вчора вечер і там завели таку забаву, що кождий мущина мав або поцілувати дівчину, або за кару дати баксу чоколяди.

— Ну, і як твоїй сестрі пощастило?

— Вона принесла до дому 13 бакс чоколяди.

—o—

ЦИГАНИЛО.

По дорозі ледви йдуть
З сином циганисько.
Їм попався на зустріч
З фірою панисько.

„Слухай!" каже, „оциганьь
Ти мене, цигане,
Як обдуриш — два рублі
Від мене дістанеш".

Циган йому в відповідь:
„Паночку мій милий,
Колиж дома я забув
Своє циганило.

„Дайте, будь ласка, коня
Ви сину мойому —
Циганило привезе
Він мені із дому".

Пан згодився, коня дав,
Циганчук поїхав —.
Вже пів днини перейшло,
А він не приїхав.

„Що то", — каже тоді пан —
„Так довго немає
Твого сина?" А циган:
„Десь з дітьми гуляє.

„Молоде, то ще дурне,
Забуло про діло,
Треба хіба самому
Йти по циганило.

„Дайтеж но мені коня,
Я не забарюся,
З циганилом чим скорійш
Назад повернуся".

Сів же циган на коня,
Відїхав з чверть милі
И крикнув пану: „Вже не ждіть,
Пане, циганила!

„Оциганив вже я вас
И два рублі лишаю,
Як дійдете до села,
Возьміть за них чаю".

Ол. Луговий.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

DO YOU KNOW WHY --- We Wonder At th. ast Number of Automobile Accidents?

Drawn for this paper By Frank Leet

ARE YOU GOING TO THE DANCE TONIGHT?
SURE AIN'T YOU?
MAKE THE JOYRIDERS DRINK ICE TEA
PUT THIS GUY IN THE BOOBY HATCH
HIRE DEAF AND DUMB CHOOFERS TO CURE VISITING BETWEEN THE BACK AND FRONT SEAT HABIT
THEY OUGHT TO RAISE THE AGE LIMIT
BRAINS
BOOZE
EQUATION FOR THE GILDED YOUTH
INTERNATIONAL CARTOON CO. N.Y.